

Evaluatie inzet Brugfunctionaris op het IKC Johannes Post

Inleiding

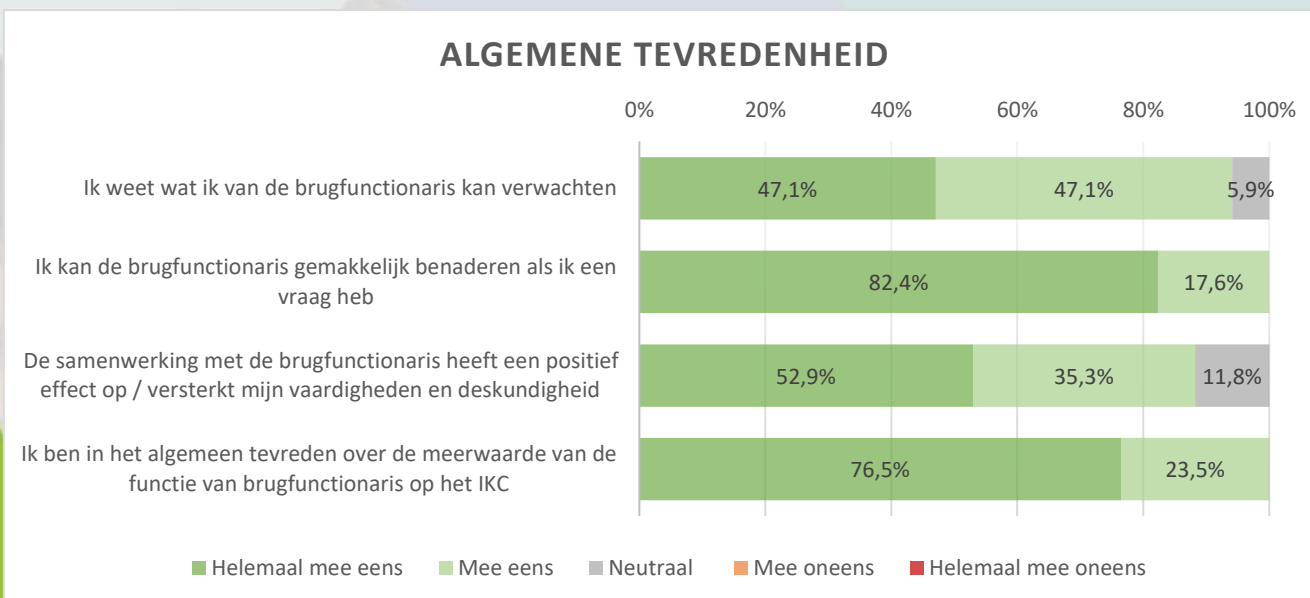
Op verzoek van IKC Johannes Post heeft de **Kenniswerkplaats Jeugd Friesland** de ervaringen met de inzet van de functie van Brugfunctionaris binnen het IKC vanuit verschillende perspectieven geëvalueerd. Het is een nieuwe functie, waarvoor tijdelijke financiering beschikbaar is. Om de gevoelde meerwaarde van deze functie te onderbouwen is deze evaluatie uitgevoerd. Enerzijds is professionals gevraagd een vragenlijst over hun ervaringen met de inzet van de brugfunctionaris in te vullen en anderzijds is een aantal interactieve leer- en reflectiesessies gehouden met ouders, kinderen en professionals, zowel vanuit de peuteropvang als school, over hun ervaringen met de functie van Brugfunctionaris. Tenslotte is een sessie gehouden met directie en de Brugfunctionaris zelf om de uitkomsten te duiden en stil te staan bij de vervolgstappen.

In deze rapportage zijn per evaluatieonderdeel de belangrijkste inzichten en bevindingen gebundeld en sluiten we af met conclusie en aanbevelingen voor het vervolg. De inzichten uit deze evaluatie zullen worden benut voor de doorontwikkeling van de functie van brugfunctionaris, voor de onderbouwing van keuzes in relatie tot de positionering van deze functie op het IKC als ook voor onderbouwing van de relevantie van de functie voor toekomstige financiering.

Uitkomsten vragenlijst voor medewerkers IKC Johannes Post

Deze vragenlijst is door 17 van de 23 medewerkers ingevuld en de uitkomsten geven volgens de deelnemers aan de leerbijeenkomst met professionals een representatief beeld van de ervaringen van professionals op het IKC.

Uit de vragenlijst blijkt dat de medewerkers over het algemeen (zeer) tevreden zijn over de inzet van de Brugfunctionaris op IKC Johannes Post! Medewerkers weten wat ze van de Brugfunctionaris kunnen verwachten, kunnen deze gemakkelijk benaderen en zijn tevreden over de samenwerking.

Medewerkers zijn ook positief over de inzet van de Brugfunctionaris in de relatie met ouders en kinderen. Zij zijn van mening dat de Brugfunctionaris positief bijdraagt aan het investeren in de relatie met kinderen en ouders vanuit het IKC en laagdrempelige ondersteuning biedt.

Over een aantal elementen zijn de professionals neutraal gestemd, bijvoorbeeld omdat deze nog niet aan bod zijn gekomen in de afgelopen periode. Het gaat dan om elementen zoals het voorkomen en verminderen van of verwijzen naar passende specialistische hulp en het zorgen voor overbruggingshulp, zolang de gewenste hulp nog niet is opgestart.

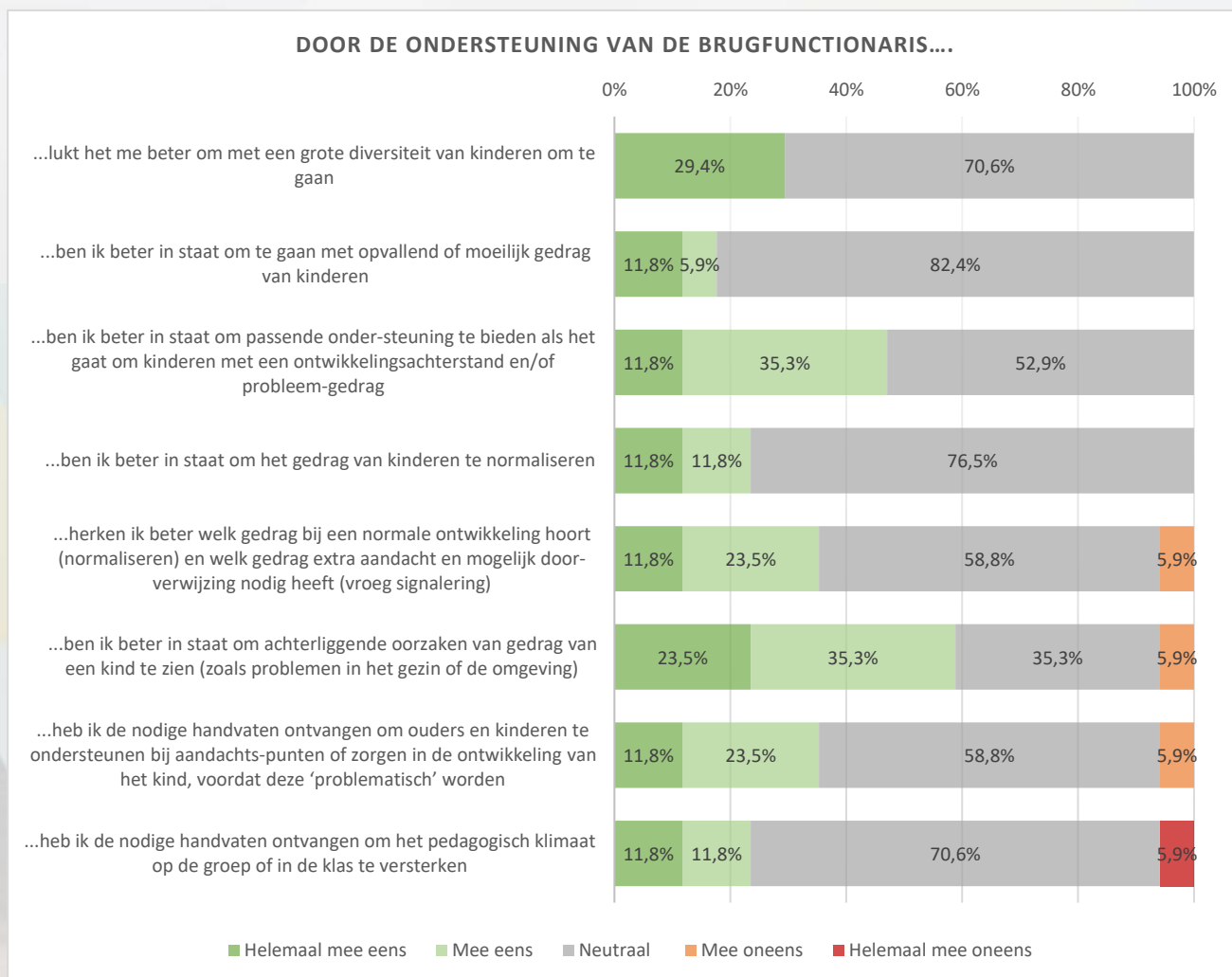

DE BRUGFUNCTIONARIS...

De gewenste bijdrage aan een soepele(re) overgang van kinderen van peuteropvang naar school en van primair naar voortgezet of speciaal onderwijs is nog beperkt aan de orde geweest, omdat de Brugfunctionaris in september 2023 is gestart.

Als het gaat om de rol die de Brugfunctionaris speelt in de deskundigheidsbevordering van pedagogisch medewerkers en leerkrachten zijn de meningen meer verdeeld. Ongeveer de helft van de professionals is van mening dat ze door de ondersteuning van de brugfunctionaris beter in staat zijn om achterliggende oorzaken van gedrag van een kind te zien en om passende ondersteuning te bieden als het gaat om kinderen met een ontwikkelingsachterstand en/of probleemgedrag. Voor de andere genoemde onderdelen lijkt het dat een ruime meerderheid van professionals hiermee nog geen ervaring heeft opgedaan.

Het is niet duidelijk of professionals deze 'deskundigheidsbevordering' wel van de Brugfunctionaris verwachten of dat professionals hier ook geen behoefte aan hebben. Uit de opbrengsten van de leerbijeenkomst(en) bleek dat de focus van de Brugfunctionaris tot nu toe met name heeft gelegen op de relatie met kinderen en ouders en een bijdrage te leveren aan hun welzijn en aan een goede connectie van ouders met school. Daarbij was de Brugfunctionaris tijdens de evaluatie net 8 maanden actief op het IKC. Wellicht is er in de afgelopen maanden minder ruimte en tijd geweest om ook richting de collega's actief in te zetten op versterken van kennis en vaardigheden.

Ervaringen van ouders - interactieve sessie d.d. 9-4-2024

POSITIEVE PUNTEN

De Brugfunctionaris:

- Neemt echt de *tijd* voor kinderen en ouders;
- Is vaak *aanwezig* op school en daardoor *kent* ze de kinderen heel goed;
- Is gericht op *relatie* met zowel kinderen als ouders, ze kunnen bij haar terecht als ze behoefte hebben aan een gesprek;
- Geeft mogelijkheden voor *laagdrempelig contact*: De Brugfunctionaris is heel gemakkelijk bereikbaar en benaderbaar voor ouders → ook bijvoorbeeld via WhatsApp;
- Heeft een *vriendelijke* en *open houding*;
- Is energiek, *motiverend* en *empowered* ouders en kinderen → ze kan ouders en kinderen echt “activeren” en stimuleren om in actie te komen, bijvoorbeeld om problematische situaties aan te pakken;
- Heeft een *speelse manier* van omgaan met kinderen en werkt spelenderwijs met hen aan gedrag en problemen → dit motiveert kinderen om te leren en te doen;
- Kan kinderen echt *bereiken* en helpt kinderen om grenzen te stellen en om te gaan met moeilijke situaties, bijvoorbeeld laat ze inzien dat ze (positieve) keuzes kunnen maken → “je kunt ook kiezen om weg te lopen bij bepaalde (negatieve) situaties, je hoeft niet mee te doen”;
- Geeft kinderen energie, zodat kinderen *vrolijk en opgewekt thuiskomen* als ze haar hebben gesproken;
- Biedt brede (*praktische*) *ondersteuning* en is altijd *bereid om te helpen*: de Brugfunctionaris heeft zicht op verschillende domeinen en kan op meerdere vlakken advies en tips geven → Zij benoemt zowel mogelijkheden voor het aanvragen van (financiële) voorzieningen of support als helpt daadwerkelijk bij het invullen van formulieren en aanvragen van bijvoorbeeld voorzieningen en/of toelagen.

VERBETERPUNTEN

- Ondanks verschillende pogingen om ouders uit te dagen verbeterpunten te noemen, lukte het ouders niet iets te bedenken dat ze liever anders zouden zien m.b.t. de inzet van de Brugfunctionaris op school.

OVERIGE OPMERKINGEN

- Voor de komst van de brugfunctionaris, voerde de *schoolmaatschappelijk werker* gesprekken met ouders en kinderen. Deze is slechts een aantal dagdelen per week op school aanwezig, waardoor het soms lastig was een (*vertrouwens-*) *relatie* met kinderen en ouders op te bouwen. De brugfunctionaris is bijna elke dag op school aanwezig, komt ook in de klas en is op het schoolplein in de pauze. Dit bevordert de positieve dynamiek tussen kind en brugfunctionaris en schept meer mogelijkheden om een relatie op te bouwen met kinderen.
- De evaluatie gaat over de functie van Brugfunctionaris, niet over de persoon. Maar een positieve, vriendelijke en open *persoonlijkheid* is onontbeerlijk in deze functie → als de persoonlijkheid niet past bij het karakter van de functie, vermindert dat het positieve effect van de functie op de school.

Ervaringen van kinderen - interactieve sessie d.d. 9-4-2024

POSITIEVE PUNTEN

De Brugfunctionaris:

- Zoekt kinderen *pro-actief* op: Ze komt meestal naar een kind toe om een praatje te maken of te vragen hoe het gaat en wacht niet tot een kind naar haar toekomt. Ze weet ook vaak nog wat er heeft gespeeld of wat er is gebeurd en vraagt bij het kind na hoe iets is afgelopen. Af en toe zoekt een kind zelf de Brugfunctionaris op om iets aan haar te vertellen, bijvoorbeeld omdat het kind verdrietig is of er iets vervelends is gebeurd;
- Praat zowel *met kinderen als met ouders*, maar meestal niet met ouders en kind(eren) samen. Ook vraagt ze altijd eerst aan het kind of ze iets wat het kind heeft verteld ook mag vertellen aan de ouder(s) en vertelt niet iets aan de ouders als het kind dat niet wil;

- Biedt kinderen *veiligheid*: kinderen kunnen alles aan haar vertellen en ze wordt nooit boos op hen;
- Zorgt dat kinderen zich *gehoord* en *begrepen* voelen;
- Zorgt dat kinderen altijd bij haar terecht kunnen, ze is *gemakkelijk benaderbaar*;
- *Stelt kinderen op hun gemak*, waardoor zij zich gemakkelijk uiten en dingen bespreken met de Brugfunctionaris;
- *Sluit aan* bij hoe *kinderen zich voelen*, bij waar het kind op dat moment is en bij wat ze *nodig hebben*;
- Helpt kinderen met *praktische zaken*, zoals planning van schoolwerk en geeft concrete tips;
- Helpt kinderen om *conflicten op te lossen* en bemiddelt bij ruzies;
- Helpt kinderen om weer *rustig te worden* als ze boos of onrustig zijn;
- Heeft voldoende *tijd* voor individuele kinderen;
- Geeft kinderen *steun* als zij het moeilijk hebben of verdrietig zijn;
- Werkt al *spelend* met de kinderen, bijvoorbeeld door samen te kleuren of te voetballen.

OVERIGE OPMERKINGEN

- Kinderen geven aan dat de Brugfunctionaris echt aan de slag gaat met de dingen, die de kinderen aan haar vertellen tijdens de gesprekken. Ze geeft bijvoorbeeld concrete tips hoe ze kunnen omgaan met bepaalde zaken, zoals conflicten, maar kinderen voelen zich ook vrij om te zeggen dat ze het advies niet gaan of willen opvolgen.

Conclusie interactieve bijeenkomsten met ouders en kinderen

De tevredenheid van ouders en kinderen met de huidige Brugfunctionaris is heel hoog. Ouders voelen zich begrepen en ondersteund, ook bij praktische zaken. Kinderen voelen zich gezien en gehoord en met de inzet van de Brugfunctionaris krijgen zij de (extra) aandacht die zij nodig hebben.

Ervaringen van professionals vanuit peuteropvang en school - leerbijeenkomst d.d. 18 april 2024

SUCCESEN

Wat heeft de inzet van de brugfunctionaris opgeleverd? Wat is de meerwaarde van het werken met de Brugfunctionaris?

De Brugfunctionaris:

- Is een *verbindende schakel* tussen ouders, leerlingen en leerkrachten, heeft *zicht op* en *kent* kinderen en hun ouders;
- *Verlicht* de *taak* van *leerkrachten* door in gesprek te gaan met kinderen en is *snel inzetbaar* als er iets speelt, zodat de leerkracht kan focussen op onderwijs en de klas als geheel;
- Is *zichtbaar*, *toegankelijk*, *bereikbaar* en *beschikbaar*: is veel aanwezig op school (binnen en buiten), heeft voldoende uren voor *laagdrempelig contact*, zowel met kinderen als ouders en ruimte om te *investeren in de relatie* met kinderen en ouders. Ouders voelen zich gezien en daardoor is de drempel om hulp te vragen lager geworden;
- Geeft *advies* en laagdrempelige *ondersteuning* aan leerkrachten, heeft ruimte om te *sparren* met leerkrachten en pedagogisch medewerkers over bij leerlingen en ouders *gesignaleerde problemen* en ondersteunt hen in *gesprekken* met *leerlingen en ouders*;
- Heeft veel *aandacht* voor de kinderen, voert kortdurend *kindgesprekken* op school als er iets speelt met een kind en als een kind langer durende ondersteuning nodig heeft, kan de Brugfunctionaris doorverwijzen;
- Denkt mee met *hulpvragen vanuit ouders*;
- Zorgt voor tijdige *signalering* van problemen bij kinderen en/of ouders (*preventie*);
- Neemt *ouders, die Nederlands niet als moedertaal kennen (NT2)*, bij de hand in het Nederlandse onderwijs- en zorglandschap en verlaagt de drempel voor deze ouders om naar school te komen. De afstand tussen school en deze ouders wordt kleiner en ouders durven nu op school te vragen om hulp als er iets speelt;
- Is betrokken bij de *brede intake* van nieuwe kinderen op peuteropvang en school. Dit is nog in ontwikkeling en geldt m.n. bij vervolggesprekken met NT2 gezinnen. Legt *huisbezoeken* af bij nieuwe leerlingen die instromen op school/peuteropvang. Deze huisbezoeken leveren veel relevante (achtergrond)informatie op over het gezin en zorgen voor verbinding en vertrouwen tussen ouders en school;

De Brugfunctionaris:

- Zet in op *armoedebestrijding* en wijst ouders op mogelijkheden voor *subsidies* en *fondsen*, o.a. voor sport en cultuur;
- Heeft een *brede blik en specifieke expertise* (o.a. *gesprekstechnieken* en *systemisch werken*), terwijl de focus van de intern begeleider ligt op onderwijs (didactisch handelen, ontwikkeling op vakgebied, kindkenmerken die hierbij een rol spelen, e.d.)
- Werkt op een *prettige manier samen* en heeft *korte lijnen* met leerkrachten en pedagogisch medewerkers;
- Is een *betrokken* collega en onderdeel van het team op de school;
- Is aanvullend op aanwezige *zorgstructuur* van intern begeleider en school maatschappelijk werk en brengt kennis van relevante lokale/regionale netwerken mee;
- Legt *verbinding* en stimuleert samenwerking tussen *peuteropvang* en *school* en vraagt fondsen aan voor extra activiteiten, waardoor de peuteropvang bijvoorbeeld ook kan meedoen bij vieringen en de start van de kinderboekenweek. De brugfunctionaris draagt actief bij en is een belangrijke schakel in de IKC vorming tussen peuteropvang en school;
- Potentiële meerwaarde: zorgt voor *warme overdracht* en *continuïteit* bij overgang van kinderen van de peuteropvang naar school en tussen de groepen op school onderling.

AANDACHTSPUNTEN

Waar ben jij tegenaan gelopen bij het werken met de brugfunctionaris?

- **Afbakening tussen de professionals binnen de zorgstructuur op school**
De afbakening tussen de functies van intern begeleider (IB), school maatschappelijk werk (SMW) en Brugfunctionaris is nog niet altijd even helder. Soms is het nu nog zoeken naar wie doet wat en wat hoort bij het takenpakket van de Brugfunctionaris, maar in onderling overleg ontstaat snel overeenstemming. De taak van IB-er verandert en de brugfunctionaris pakt nu taken op, die voorheen op het bordje van de IB-er lagen. Het kost tijd om een nieuwe functie goed te implementeren en te positioneren in relatie tot de andere functies op school. De onderlinge taakverdeling verloopt op dit moment goed en de visievorming op dit gebied heeft de nodige aandacht, maar dit is een aandachtspunt bij duurzame borging van de functie;
- **Doorverwijzen bij complexe(re) problemen**
De Brugfunctionaris bouwt een relatie op met het kind en het systeem en daardoor bestaat het risico dat de brugfunctionaris te lang doorgaat met kindgesprekken en het moeilijk vindt om een leerling door te verwijzen en los te laten als langer durende ondersteuning nodig is. Maar ook omdat derde partijen (bijvoorbeeld bij doorverwijzing naar SMW of andere aanbieders) lange wachtlijsten hebben, waardoor een kind anders lang 'geen hulp' ontvangt en de Brugfunctionaris voor overbruggingshulp kan zorgen;
- **Positionering van de Brugfunctionaris versus schoolmaatschappelijk werk**
De Brugfunctionaris is onderdeel van het schoolteam en dat is goed. Het school maatschappelijk werk daarentegen heeft een andere positie op het IKC, SMW is onderdeel van het gemeentelijke gebiedsteam en is (veel) minder uren beschikbaar/aanwezig op school. SMW pakt nu meer de complexe problematiek op i.v.m. doorverwijzen naar passende ondersteuning vanuit de Jeugdwet. SMW kan daarnaast nauw samenwerken met collega's van andere disciplines uit het gebiedsteam. Alhoewel SMW voor collega's op school als onderdeel van het schoolteam wordt ervaren, zien ouders SMW echt los van school en voor sommige ouders is de drempel naar SMW ook (aanzienlijk) hoger. Ook moeten ouders toestemming geven voor het delen van gegevens met SMW of vanuit SMW met de Brugfunctionaris of school;
- **Continuïteit**
Leerkrachten en pedagogisch medewerkers ervaren onzekerheid over het voortbestaan van de functie van Brugfunctionaris en maken zich zorgen over duurzame borging van de functie. Er is behoefte aan een lange termijn visie op de functie. De hoop is dat de Brugfunctionaris kan blijven, om verder voort te bouwen op de huidige positieve ervaringen.

Wensen van professionals i.r.t. de (toekomstige) samenwerking met de Brugfunctionaris

Tenslotte hebben professionals aangegeven welke wensen zij hebben voor de borging en doorontwikkeling van de functie van Brugfunctionaris.

- Het *bouwen aan relatie*, zowel tussen Brugfunctionaris en leerkrachten/pedagogisch medewerkers als met leerlingen en ouders, kost tijd. Door in te zetten op *duurzame borging* van de functie met voldoende uren, kunnen de professionals op het IKC nog meer profiteren van de aanwezigheid van de Brugfunctionaris. Ook krijgt de Brugfunctionaris meer zicht op de gezinnen door de jaren heen en kan duurzaam met hen oplopen.
- Aandacht voor visie op (het onderscheid van) de taken van Brugfunctionaris, IB-er en schoolmaatschappelijk werk;
- De functie van Brugfunctionaris is nauw verbonden met de *benodigde competenties* en de *persoon*. Deze functie kan niet worden uitgevoerd door een leerkracht of onderwijsassistent, die voor een aantal uren hiervoor wordt vrijgesteld. Juist de *expertise* en *competenties*, zoals *gespreksvaardigheden*, van de Brugfunctionaris zorgen voor de meerwaarde van deze functie op het IKC.
- De peuteropvang zou graag willen dat de Brugfunctionaris om half 1 's middags bij de uitgang van de kinderopvang staat, net zoals ze later die middag bij de uitgang van school staat, als ouders hun kinderen ophalen, zodat de Brugfunctionaris ook voor de ouders van de kinderopvang meer zichtbaar wordt en gemakkelijk aanspreekbaar is.
- De peuteropvang zou graag zien dat de Brugfunctionaris tijd heeft om (meer) tijd op de groep(en) door te brengen, zodat de Brugfunctionaris een bekend en vertrouwd gezicht wordt, ook voor de kinderen en ouders op de peuteropvang.
- De Brugfunctionaris zou meer betrokken kunnen zijn bij *activiteiten in de wijk*, om ook hier een verbindende schakel te zijn tussen ouders en leerlingen in de wijk. Eerder sloot de IB-er aan bij het wijkplatform. Door hierbij betrokken te zijn, zou de Brugfunctionaris beter op de hoogte zijn van *voorzorgende voorzieningen* in de wijk en kan ouders en leerlingen verwijzen naar deze activiteiten, zoals koffieochtenden voor ouders, moeder-kind café, workshops en andere activiteiten.
- De Brugfunctionaris zou een brug kunnen zijn naar het *sociaal domein* en contacten met andere relevante externe partijen.
- *Positionering van de brugfunctionaris*: professionals zouden graag zien dat de functie van Brugfunctionaris onderdeel wordt van de vaste formatie op school en wordt opgenomen in het functiehuis van Onderwijs, ook als blijk van waardering voor de betreffende functionaris. Hierbij is het expliciet de wens dat deze functie wordt toegevoegd en deze uren niet ten koste gaan van de andere formatie op school.

Conclusie leerbijeenkomst met professionals

De tevredenheid van professionals, zowel vanuit peuteropvang als school, met zowel de huidige Brugfunctionaris als met de functie (los van de persoon), is hoog. De inzet van de Brugfunctionaris is van grote meerwaarde voor zowel kinderen, ouders als pedagogisch medewerkers en leerkrachten als ook voor de intern begeleider en schoolmaatschappelijk werker. Professionals willen heel graag dat deze functie duurzaam geborgd wordt binnen het IKC!

Reflectie met directie en Brugfunctionaris

De *tevredenheid* met zowel de huidige Brugfunctionaris als met de functie (los van de persoon), is hoog. De inzet van de Brugfunctionaris is van *grote meerwaarde* voor zowel kinderen, ouders als pedagogisch medewerkers en leerkrachten als ook voor de intern begeleider, schoolmaatschappelijk werker en management en directie. In korte tijd is door de toevoeging van de functie van Brugfunctionaris veel bereikt op het IKC en dat is een groot compliment aan de huidige Brugfunctionaris. Er is een stevige basis gelegd voor het *contact met en ondersteuning van kinderen en ouders*. De focus van de Brugfunctionaris heeft de afgelopen tijd met name hierop gelegen. Zo blijkt uit de vragenlijst dat er op dit moment beperkte aandacht is voor *deskundigheidsbevordering* van de op school werkende leerkrachten en pedagogisch medewerkers door de Brugfunctionaris. Uit overleg met directie blijkt dat het draagvlak hiervoor onder leerkrachten en pedagogisch medewerkers nog beperkt is. Deze professionals ervaren niet altijd een behoefte op dit gebied. Hier is nog ruimte voor groei en het kost tijd om een zodanige relatie op te bouwen, dat de Brugfunctionaris ook hierin een rol kan gaan spelen. Het belangrijkste leerpunt is dat *implementatie* van een nieuwe functie tijd kost en dat er in deze relatief korte tijd van 8 maanden veel is bereikt.

Zowel professionals, directie als management zetten zich de komende periode graag in voor de doorontwikkeling en duurzame borging van deze functie binnen het IKC! De inzichten en concrete aanbevelingen uit de uitgevoerde evaluatie bieden concrete aanknopingspunten voor de nodige vervolgstappen.